

محمد حقانی، عضو شورای شهر در دوره چهارم بود. او در سال ۱۳۸۰ پس از مرتضی الویری و در طول مدت امضا شدن حکم حسن ملک مدنی، سرپرستی شهرداری تهران را بر عهده داشت. حقانی با هم‌میهن درباره ۷ ساله شدن دوره ششم شورای شهر تهران به گفت‌وگو پرداخت که در زیر آمده است:

«با توجه به تجربه‌ای که در مدیریت شهری دارید، ۷ ساله شدن شوراهای شهر و روستا را چگونه ارزیابی می‌کنید؟ افزایش ۳ ساله شورای شهر می‌تواند باعث تضعیف یا قوت مدیریت شهری شود؟

به نظر من متأسفانه کارهای خدماتی و خدمتگذاری به مردم هم سیاسی شده است. یعنی هر مسئله‌ای را از دریچه و عینک سیاسی می‌بینند. دوره شوراهای ۴ ساله است و هیچ دلیلی برای افزایش آن وجود ندارد. حتی دلیل نمی‌شود که برای کاهش هزینه‌های انتخاباتی با یک انتخابات دیگر هم‌زمان و مدت آن کم یا زیاد شود. زمانی عده‌ای از نمایندگان در مجلس دوره شورا را ۴ ساله تعیین کرده‌اند و دلیلی برای ۷ ساله شدن آن وجود ندارد. اصولاً در مدیریت‌ها، تشکلهای مختلف و شوراهای تازه زمانی ۴ ساله دوره معوقلی بوده و کارشناسی شده است. بنابراین این اقدام یک کار سیاسی است که خلاف عرف و قانون گذشته است. به نظر من با توجه به شرایطی که در حال حاضر در کلانشهرها و به‌ویژه در تهران حاکم است و مدیریت ضعیفی که پایتخت حکمرانی می‌کند هفت ساله شدن دوره مدیریتی به ضرر مردم است و نباید انجام شود.

«اما شوراهای شهر و روستا یک دوره شش‌ساله هم تجربه کرده و اگر مجلس تصمیم بگیرد که تنها این دوره مدیریت شهری، ۷ ساله شود به صورت قانون در می‌آید.

اگر شهردار اجرایی، قابل و کارآمد بوده و شهر را بشناسد و به معنای واقعی کلمه بتواند شهرداری را اداره کند، دلیلی نیست که دوره فعالیت شوراهای افزایش دهند. اگر شهردار کار مؤثری داشته و عملکردش قابل قبول، مؤثر و مفید بوده که در دوره بعد نیز انتخاب می‌شود. اگر عملکرد آقای زاکانی، شهردار، خوب و مورد پسند مردم باشد قطعاً باید شورای شهر بعدی به ایشان رای دهند. اما

شورای عالی استان‌ها در تلاش است که این دوره مدیریت شهری ۷ ساله شود. علی تقی‌زاده، حقوقدان قانون اساسی و نماینده سابق مجلس درباره افزایش دوره شوراهای هم‌میهن به گفت‌وگو پرداخت.

«استفاده از اختیار قانونی شورای عالی استان‌ها برای ارائه لایحه به مجلس با افزایش مدت زمان مدیریت خودشان در تضاد نیست؟

براساس قانون اساسی این جزو اختیارات شورای عالی استان‌هاست که موضوعاتی را در قالب لایحه به مجلس تقدیم کنند تا تبدیل به قانون شود. اما اینکه موضوع آن چه چیزی باشد محل بحث است. درست است که شورای عالی استان‌ها حق و اختیار این اقدام را دارد اما بخواهند دوره شورای خود را ۳ سال اضافه کنند، شبیه مصوبه رئیس شورای عالی بورس است که برای خود وام ۴ درصدی تصویب کردند و می‌گویند: «در اختیارات قانونی ما وجود دارد و ما می‌توانیم آن را انجام دهیم.» هر مصوبه، طرح و لایحه‌ای باید منطبق داشته باشد.

«شورای عالی استان‌ها در باره چه موضوعاتی می‌توانند به مجلس لایحه ارائه کنند؟

اگر قانونگذار قانون اساسی این اختیار را در دید شورای عالی استان‌ها قرار داده تا درباره مسائل جاری و ضروری کشوری که در حیطه اختیارات شوراهاست لایحه به مجلس تقدیم کند نه اینکه دوره خود را افزایش دهند؛ به اعتقاد من این نوعی

محمد حقانی عضو شورای شهر در دوره چهارم:

سرنوشت مدیریت شهری را سیاسی نکنیم

که به این مصوبه رای دادند، مانند قالیباف تجربه حضور در مدیریت شهری را داشتند. به نظر شما این تجربه چقدر در مصوبه مجلس یازدهم تاثیرگذار است؟

دوره آقای قالیباف یک دوره ۲ ساله، یک دوره ۶ ساله و یک دوره ۴ ساله طول کشید و در واقع ایشان ۱۲ سال شهردار بوده است. این در حالی است که بنا بر قوانین مرتبط با شوراها ۴ سال آخر حضور آقای قالیباف در شهرداری غیرقانونی بود، چون دوره شهرداران دو دوره ۴ ساله است. [این بخش از سخنان حقانی صراحت قانونی ندارد اما طی سال‌های گذشته بارها برسر آن بحث شده و بسیاری از حقوقدانان بر این باورند، با توجه به این که در قوانین جمهوری خواهانه دو دوره ۴ ساله برای ریاست جمهوری وجود دارد این اصل قابل تعمیم به شهرداری نیز هست؛ آن‌هم به دلیل سکوت قانون نسبت به آن.] اما تحت شرایطی خاص ایشان ۴ سال آخر هم شهردار ماند و در همین دوره ۴ ساله - آخر - موضوعاتی مانند عیسی شریفی، املاک نجومی و... اتفاق افتاد. این ۴ سال آخر نه تنها به شهروندان و شهر ضرر و زیان وارد کرد بلکه به خود آقای قالیباف هم لطمه زد. در دوره ۸ سال اول قالیباف به دور از موضوعات سیاسی و جناحی اقدامات خوبی انجام داد. اما متأسفانه ۴ سال آخر مسائل و مشکلاتی پیش آمد که من فکر می‌کنم به حیثیت ایشان لطمه زد و دلیل آن هم رای آقای قالیباف در انتخابات اخیر است. ایشان برای انتخابات مجلس چقدر رای آورد؟ تاکید می‌کنم مقرر شده که شهردار ۸ ساله - دو دوره ۴ ساله - باید انتخاب شود، تخصصی و مطالعه شده است که به صورت قانون درآمده است و روی تمام این موضوعات ساعت‌ها کار کارشناسی صورت گرفته است. در حال حاضر شاید افرادی از منظر مخالف با آقای زاکانی مخالف ۷ ساله شدن دوره شورای شهر هستند. اما در حالت معقول نباید موضوعی که مربوط

به سرنوشت مردم یک ایرشهر است - به‌ویژه کارهای مربوط به زندگی روزمره مردم و خدمات روزمره - را سیاسی یا جناحی کرد.

متأسفانه حتی بخش خدماتی را هم به دید سیاسی نگاه می‌کنیم. با توجه به تجربه‌ای که در شهرداری تهران و شورای چهارم شهر تهران دارم، می‌گویم که مردم این دید را نمی‌پسندند.

«اکثر اعضای شورای شهر تهران مخالف سرسخت ۷ ساله شدن دوره شوراهای هستند. به نظر شما این مخالفت جنبه سیاسی دارد؟

اینجا دو مطلب مطرح است. یکی اینکه با توجه به ذینفع بودن اعضای شورای شهر کنونی، مخالفت‌شان با ۷ ساله شدن دوره شورای شهر پسندیده است. در حقیقت اگر آنها ۷ ساله شدن شورا را مخالف ضوابط، مقررات و قانون می‌دانند، دیدشان غیرسیاسی و تخصصی است. اما مطلب دوم این است که نمی‌خواهند شهردار فعلی همچنان باقی بماند که به نظر من این یک دید سیاسی است. البته تاکنون تعداد افرادی که دنبال تغییر آقای شهردار هستند به تعداد ۱۴ نفر نرسیده است. اگر اعضای شورای شهر کنونی اعتقاد داشته باشند که دوره شورای شهر نباید از چهار سال به هفت سال افزایش پیدا کند باید به آنها و اعتقادشان دست‌میزاد گفت.

«به نظر شما مجلس باید چه واکنشی در مقابل این لایحه داشته باشد؟

ما نباید شوراهای را دست‌کم بگیریم. به نظر من شوراهای شهر و روستا ستون فقرات مردم‌سالاری، در یک حکمرانی مفید و مؤثر هستند. بنابراین امیدواریم مجلس نیز با دید مثبتی به این موضوع نگاه کند و از افزایش دوره شوراهای ۷ سال پرهیز کند. دوره ۴ ساله دوره منطقی و معقولی است.

«آخرین مصوبه مجلس یازدهم به ریاست آقای قالیباف مبنی بر ۴ ساله شدن شوراهای شهر و روستا بود و اینکه دوره بعد ۳ ساله شود تا با انتخابات ریاست جمهوری هم‌زمان شود. برخی از نمایندگان

علی تقی‌زاده حقوقدان قانون اساسی و نماینده مجلس ششم:

لایحه‌ای برای ماندگاری هفت ساله

سوءاستفاده از قانون اساسی است. ضمن اینکه اعضای شوراهای کنونی براساس انتخابات برای مدت ۴ سال انتخاب شده‌اند و انکار مردم قراردادی با این اعضا بستند که مدت آن ۴ ساله است. بنابراین آنها بخواهند این قرارداد را به صورت یکطرفه تغییر داده و دوره مدیریت خود را افزایش دهند خلاف منطبق قرارداد است. از این جهت نیز این طرح دارای اشکال است.

«البته یکی از دلایل آنها کاهش هزینه‌های انتخاباتی است که به کشور و مردم تحمیل می‌شود.

بله آنها می‌گویند به دلایل اقتصادی، هر سال انتخابات برگزار نکنیم. من از مبلغ هزینه انتخاباتی اطلاعی ندارم، اما جهت این صرفه‌جویی اقتصادی منطقی‌ترین راه این است که ششمین دوره مدیریت شهری تمام شود و طبق مصوبه مجلس دوره بعد ۳ ساله شود. با این قانون و مصوبه انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای هم‌زمان می‌شود.

در این صورت مردم می‌دانند که برای انتخاب ۳ ساله پای صندوق‌های رای رفته‌اند. این مصوبه قرارداد اعضای شورای شهر تهران و مردم را هم دستخوش تغییر نمی‌کند.

«برخی با اعتراض به مصوبه مجلس اعلام کردند طبق تبصره ماده ۲۲

لیست‌های احتمالی انتخابات دوره هفتم شورای شهر تهران

می‌شوند و احتمالاً اگر این طیف با عنوان شورای ائتلاف نیروهای انقلاب (شانا) به انتخابات وارد نشوند؛ لیستی مشابه آنچه حناچی به دنبال بستن آن است، ارائه می‌شود. ۵ برخی از کارمندان سرشناس شهرداری نیز اعلام کرده‌اند که می‌خواهند لیستی منتشر کنند و معتقدند به دلیل آشنایی با پیچ‌وخم ساختار شهرداری کارایی بیشتری خواهند داشت. این لیست از جمله لیست‌هایی است که احتمالاً کمتر به سمت ائتلاف با سایر لیست‌های سیاسی متمایل می‌شود.

جبهه پایداری: گفته می‌شود جبهه پایداری با امیدآنکه مهرداد بذری‌پاش را روی صندلی شهردار تهران بنشانند، لیستی راهتپیه خواهند کرد. با این اوصاف احتمال نزدیکی این تشکیلات با «شانا» مانند انتخابات مجلس بعید به نظر می‌رسد؛ مگر آنکه بر سر گزینه‌ها

سیاسی آنها روی کار آمده، می‌تواند لیست آنها را نیز به بهشت برساند.

۲ پیروز حناچی و مدیران سابق مدیریت شهری: شنیده‌ها حاکی از آن است که شهردار سابق و تیمش نیز به ارائه لیستی مستقل اقدام خواهند کرد. لیستی که اگر با اصلاح‌طلبان به توافق نرسد، احتمالاً یکی از اصلی انتخابات خواهد بود؛ لیستی که برخی آن را می‌می‌دانند و برخی دیگر ناکام در انتخابات.

شریان (امنا): با توجه به اختلافاتی که اصولگرایان پیدا کرده و این اختلاف در شورای شهر تهران نیز نمایان شده، شنیده‌ها حاکی از ارائه لیستی از سوی شریان به گوش می‌رسد.

۴ قالیبافی‌ها: بخشی از مدیران شهرداری هنوز از دوره قالیباف باقی مانده‌اند. برخی از اعضای کنونی شورای شهر تهران نیز با عنوان قالیبافی‌ساخته

مخالفت مجلس با استعفای حسین‌زاده

گروه سیاست: در فاصله نزدیک به یک ماه از روزی که مسعود پزشکیان طی حکمی، عبدالکریم حسین‌زاده را به‌عنوان معاون توسعه روستایی و مناطق محروم دولت چهاردهم منصوب کرده بود، روز گذشته مجلس در جلسه علنی خود استعفای این نماینده را بررسی کرد. براساس ماده ۹۰ آیین‌نامه داخلی مجلس، پس از تصویب اعتبارنامه نمایندگان، هر نماینده‌ای که بخواهد از مقام نمایندگی خارج شود باید استعفا دهد و پذیرش استعفای وی موکول به تصویب در مجلس است. براساس همین ماده، استعفای او به‌رای گذاشته شد و این نماینده با ۱۲۹ رای مخالف و با رای منفی مجلس برای استعفا روبرو شد تا مخالفت خود را با حضور این نماینده اهل تسنن در کابینه اعلام کنند.

مخالفان چه می‌گویند؟

در جلسه بررسی استعفای حسین‌زاده، یکی از مهم‌ترین نطق‌ها از سوی مجتبی ذوالنوری انجام شد. این عضو شورای مرکزی جبهه‌پایداری گفت: «مقام معظم‌هبری فرموده‌اند که مجلس را سکوپی برای رفتن به جایگاه دیگر قرار ندهید؛ اگر چه خود حسین‌زاده مقاضی رفتن از مجلس نبود و رئیس جمهوری وی را انتخاب کرد، اما تعداد افرادی که از مجلس برای دولت در این دوره رفتند غیرمتعارف است و من فکر می‌کنم که شاید عدم توجه به شأنیت مجلس و نمایندگی مردم دلیل آن باشد.» او همچنین توضیح داد: «جایگاه و شأنیت یک نماینده که افتخار و کالت ملت را بر عهده دارد، بسیار جایگاه مهمی است؛ سایرین منصوب هستند اما نماینده، منتخب ملت است و اگر قرار باشد بار امثالی که ملت بر دوش ما گذاشته‌اند برای سمت‌های دیگر که فرد مورد نظر و مناسب نیز در بیرون از مجلس برای این جایگاه‌ها کم نیست، زمین بگذاریم، شاید جسارت به شأن ملت باشد.» سه نماینده دیگر هم در سخن علنی در مخالفت با این موضوع حرف زدند. مصطفی پوردهقان گفت: «بنده از نزدیک به آقای حسین‌زاده شناخت لازم دارم و مخالفتم با استعفای وی به این دلیل است که ایشان یک فرد فنی و متخصص در حوزه‌های عمرانی است که حتماً حضور ایشان در مجلس مؤثرتر است.» احمد مرادی نیز توضیح داد: «مخالف‌بنده و همکاران با استعفای وی به این دلیل است که وی ظرفیت‌های زیادی داشته‌ومی‌توانند توانمندی‌های خود را در مجلس به کار گیرند.» هادی قوامی هم گفت: «جایگاه نماینده هم‌طراز با وزیر است اما معاون رئیس‌جمهور در هیئت‌وزیران حق رای ندارد. اگر ما با استعفای حسین‌زاده موافقت کنیم، شأن او را تنزل داده‌ایم. ما از رئیس‌جمهور انتظار داریم که جایگاه روستاها و مناطق محروم را ارتقا دهد تا این جایگاه در هیئت‌وزیران دارای رای باشد.» مهرداد لاهوتی هم در حاشیه جلسه مجلس به سایت خانه ملت اینگونه توضیح داد: «اساس اصل ۶۳ قانون اساسی، نمایندگان برای ۴ سال از سوی موکلین خود انتخاب می‌شوند و در صورت استعفای حسین‌زاده چه بخواهیم چه نخواهیم حوزه انتخابیه وی بدون نماینده خواهد بود و این موضوع موجب وارد شدن آسیب به این حوزه انتخابیه خواهد شد.» امیرحسین ثابتی هم پس از پایان جلسه، در کانال تلگرامی خود درباره علت مخالفتش با استعفای حسین‌زاده توضیح داد: «امروز به استعفای حسین‌زاده رای منفی دادم تا در مجلس بماند، زیرا یک ماه قبل پزشکیان بدون هماهنگی با مجلس و در اقدامی خلاف قانون او را به معاونت توسعه روستایی منصوب کرده بود، در حالی که وی باید اول با هماهنگی مجلس استعفا می‌داد و بعد منصوب می‌شد.»

پزشکیان اصرار می‌کند؟

اما پس از انتشار خبر منتفی شدن حضور حسین‌زاده در دولت، علی مجتهدزاده، حقوق‌دان و وکیل در توئیتر خود نوشت: «مخالفتمجلس با استعفای عبدالکریم حسین‌زاده و قرار گرفتن او در جایگاه معاون رئیس‌جمهوری، پیامی در جهت مخالفت تغییرات مثبت سیاسی اجتماعی در دولت چهاردهم دارد. اما به لحاظ حقوقی هیچ مانع قانونی پیش روی رئیس‌جمهوری برای تاکید بر این انتصاب، تکرار استعفا و تجدیدرای گیری مجلس نیست.» و البته با توجه به اینکه او اولین چهره اهل سنت است که در سطح معاون رئیس‌جمهور قرار بود در دولت فعالیت کند؛ مخالفت مجلس با او خواه‌ناخواه این پیام را به جامعه‌اهل سنت ایران نیز مخابره می‌کند که هنوز قرار است به همان منوال سابق در بخش مدیریتی کلان کشور نادیده گرفته شوند؛ البته آن وفاق ملی که پزشکیان از آن سخن گفته بود نیز قرار نیست همانطور که او گفته با مشارکت اهل سنت و ایجاد انسجام ملی شکل گیرد. حال باید دید مسعود پزشکیان پس از بازگشت از نیویورک چه خواهد کرد. آیا در ادامه مسیر وفاق ملی برای فرد دیگری حکم می‌زند و یا اینکه این بار بر انتخاب خود اصرار می‌کند.

۷

علیرضا زاکانی: گفته می‌شود شیرینی حکمرانی بر شهرداری آنگذر به دهان زاکانی مزه کرده که خبرها حاکی از آن است که حالا او هم جزو کسانی است که می‌خواهد لیستی اختصاصی ارائه کند تا در کسوت شهردار باقی بماند. البته در انتخابات مجلس نیز لیستی با عنوان «لیست زرد» منتشر شد که به او منسوب شده بود. اما نکته جالب و حائز اهمیت این لیست آن است که طبق تحلیل‌های جدید «صبح ایران» نیز به دنبال ائتلاف با زاکانی است. آنها که تا قبل از آن که موضوع مالی «علی اکبر رائفی‌پور» مطرح شود درصدد ارائه یک لیست برای شهردار شدن سعید محمد بودند اما حالا که دستگاه‌های نظارتی روی مسائل مالی رائفی‌پور حساس شده و در حال بررسی آن هستند؛ تا به الان صبح ایرانی‌ها به دنبال ائتلاف با شهردار تهرانند.

۵

برخی از کارمندان سرشناس شهرداری نیز اعلام کرده‌اند که می‌خواهند لیستی منتشر کنند و معتقدند به دلیل آشنایی با پیچ‌وخم ساختار شهرداری کارایی بیشتری خواهند داشت. این لیست از جمله لیست‌هایی است که احتمالاً کمتر به سمت ائتلاف با سایر لیست‌های سیاسی متمایل می‌شود.

۶

جبهه پایداری: گفته می‌شود جبهه پایداری با امیدآنکه مهرداد بذری‌پاش را روی صندلی شهردار تهران بنشانند، لیستی راهتپیه خواهند کرد. با این اوصاف احتمال نزدیکی این تشکیلات با «شانا» مانند انتخابات مجلس بعید به نظر می‌رسد؛ مگر آنکه بر سر گزینه‌ها

۱

اصلاح‌طلبان: مانند همه ادوار گذشته شورای شهر، اصلاح‌طلبان نیز یک‌پای انتخابات هستند.

البته که در این دوره امیدوارتر از دوره قبلی تصمیم به حضور در انتخابات خواهند گرفت زیرا پیروزی مسعود پزشکیان در انتخابات ریاست‌جمهوری، بارقه‌امیدی برای آنها است و تصورشان این است اقبالی که مردم به تغییر اوضاع داشته‌اند؛ همانطور که رئیس‌جمهوری نزدیک به جریان